

Hoe verder zonder reformatorische school?

Wat is de toekomst van het reformatorisch onderwijs?

Wat is reformatorisch onderwijs eigenlijk?

Sinds begin 20^e eeuw zijn er christelijke scholen die zich baseren op de Bijbel en de Drie Formulieren van Enigheid.

Bij de Grondwetsherziening in 1917 werd vastgelegd dat het bijzonder onderwijs op dezelfde wijze recht had op financiële steun van de overheid als het openbaar onderwijs. Daar hebben we ons befaamde artikel 23 over de vrijheid van onderwijs in zijn huidige vorm te danken.

Sindsdien zijn er veel meer reformatorische scholen bij gekomen. Bij de VGS zijn nu zo'n 184 scholen aangesloten, bij onze zusterorganisaties VBSO nog eens een kleine dertig.

Pas sinds 1979 is de reformatorische richting als zelfstandige denominatie erkend. Voor die tijd hoorden we nog bij de brede groep van pc-scholen.

Tot in de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw gingen veel kinderen uit reformatorische gezinnen naar pc-scholen. Die groeiden echter bij onze gezinnen vandaan doordat ze qua identiteit vervlakten. Op veel plaatsen leidde dat ook tot de oprichting van nieuwe ref. scholen voor basis-, maar vooral voor voortgezet onderwijs.

Waarom?

- Bijbel als onfeilbaar Woord van God boette aan gezag in.
- Noodzaak van wedergeboorte klonk niet meer: iedereen werd in principe gezien als kind van God (algemene verzoeningsleer).
- Het onderscheid met de wereld vervaagde: toneel op school, kleding.

Kenmerkend voor reformatorisch onderwijs

Wat typeert nu het reformatorisch onderwijs?

Prio 1: Dat kinderen horen over de noodzaak én de mogelijk van wedergeboorte.

Leerlingen opvoeden tot 'mensen Gods', tot alle goed werk volmaaktelijk toegerust.

De liefde tot de zielen van de kinderen moet ons daartoe dringen. Dat moet ons in alles drijven.

Ref. onderwijs = staat in de lijn van de (Nadere) Reformatie: vijf sola's (alleen door geloof rechtvaardig, alleen uit genade, alleen door de Bijbel, alleen Christus), God alleen alle eer).

Drs. A. Visser heeft in 2000 24 zogenoemde "essenties" uitgewerkt, waarvan ik er een paar noem:

1. Het reformatorisch onderwijs wil kinderen winnen voor een leven met de Heere.
2. Het reformatorisch onderwijs geeft een centrale plaats aan de verkondiging van Gods grote daden. [Waarom: opdat kinderen Hem leren kennen, liefhebben en dienen]

3. Het reformatorisch onderwijs beoogt de leerling voor te bereiden op een plaats in de maatschappij door hen te vormen tot een verantwoordelijke (d.i.: zelfstandige en dienstbare) persoonlijkheid.
4. Het reformatorisch onderwijs wil naar zijn jongere leerlingen toe in zijn onderwijsaanbod vooreerst beschermen, om vanuit die situatie de maatschappij voor en met de leerlingen te ontsluiten. Het reformatorisch onderwijs ziet zich voor de taak gesteld cultuur over te dragen; het maakt hierin echter wel keuzes op grond van de eigen levensbeschouwing.
5. Het reformatorisch onderwijs beschouwt de leerkracht als gezagsdrager: hij blijft initiator en richtinggever van de opvoeding en het leerproces [dus niet de leerling zelf!]
De leraar is:
 - Gids: hij leidt leerlingen in de betekenis van de dingen om hen heen in;
 - Tuinier: hij biedt leerlingen zorg;
 - Schatbewaarder: hij biedt leerlingen bescherming.
6. Het reformatorisch onderwijs wil rekening houden met de verscheidenheid aan talenten. Het reformatorisch onderwijs onderkent het belang van de uniciteit van elk kind.
7. Het reformatorisch onderwijs wil voortbouwen op het fundament dat door de ouders en door de kerk in het leven van de leerlingen gelegd is. Het wil een veilige en herkenbare basis bieden.
8. Het reformatorisch onderwijs streeft openheid na in het contact met het gezin (c.q. de ouders).

Belang van reformatorisch onderwijs:

1. Beschermende functie: Allereerst van belang voor de overdracht van Bijbelse waarden en normen, aansluitend bij de zondagse prediking en de catechisatie en aansluitend bij de opvoeding thuis. Leerlingen moeten een school kunnen bezoeken waar hen gewezen wordt op het ene nodige en waar ze niet door leerkrachten op het verkeerde pad worden gebracht.
2. Emanciperende functie: ontwikkeling van de bevindelijk-gereformeerde groep in onze samenleving. Aanvankelijk hadden wij qua onderwijsniveau een duidelijke achterstand t.o.v. de rest van de bevolking. Door de eigen scholen (Driestar: universiteit der kleine luyden) is die achterstand ingelopen.

Ref. onderwijs = geen gebouw, maar zit in mensen

Ref. onderwijs = niet gebonden aan een gebouw, maar is verankerd in reformatorische onderwijzers.

Maar eerst en vooral: in reformatorische ouders.

Ouders zijn primair verantwoordelijk voor opvoeding en onderwijs, school = ondersteunend, ten principale aanvullend op wat thuis gebeurt.

Bekende Bijbelteksten over onderwijs richten zich niet voor niets op ouders:

Deuteronomium 6: 6 en 7:

6 En deze woorden die ik u heden gebied, zullen in uw hart zijn.

7 En gij [*hier staat niet: de juf, de meester*] zult ze uw kinderen inscherpen en daarvan spreken, als gij in uw huis zit en als gij op den weg gaat, en als gij nederligt en als gij opstaat.

Psalm 78: 5-8

5 Want Hij heeft een getuigenis opgericht in Jakob, en een wet gesteld in Israël, die Hij onzen vaders geboden heeft, dat zij ze hun kinderen zouden bekendmaken,

6 Opdat het navolgende geslacht *die* weten zou, de kinderen *die* geboren zouden worden; *en* zouden opstaan en vertellen ze hun kinderen;

7 En dat zij hun hoop op God zouden stellen en Gods daden niet vergeten, maar Zijn geboden bewaren;

8 En dat zij niet zouden worden gelijk hun vaders, een wederhorig en wederspanning geslacht, een geslacht *dat* zijn hart niet richtte, en welks geest niet getrouw was met God.

Denk ook aan de doopbelofte:

Ten derde, of gij niet belooft en voor u neemt, *dit kind, als het tot zijn verstand zal gekomen zijn, waarvan gij vader en moeder (of: getuige – niet: de juf of meester) zijt, in de voorzeide leer naar uw vermogen te onderwijzen, te doen en te helpen onderwijzen?

Wijlen Ds. A. Vergunst: 'De kerk en de school kunnen nooit de opvoedingstaak van de ouders vervangen.'

Want: God geeft kinderen aan een vader en moeder. Zij zijn de 1^e vier jaar verantwoordelijk voor de opvoeding, vorming en voor het onderwijs. Wat de school doet, is ouders helpen onderwijzen (denk aan de doopbelofte) -> niet de taak van ouders overnemen!

Die eerste jaren zijn cruciaal voor de vorming van een kind. Denk alleen naar aan Mozes. Luther zei: Ieder ouder achtte zijn kind een kostelijke, eeuwige schat, die God hem te bewaren bevolen heeft, opdat hem de duivel, de wereld en het vlees niet ombrengen. Daarom ziet toe, dat gij uw kinderen vóór alles laat onderwijzen in geestelijke dingen, dat gij ze eerst aan God overgeeft en dan aan de aardse zaken.

De Dordtse Synode van 1618-1619 zei: Het ambt der ouders is tehuis hun kinderen in de beginsels van de christelijke religie op het vlijtigst naar eens ieders begrip te onderwerpen, ernstiglijk en met vlijt tot de vreze Gods en de oprechte godzaligheid te vermanen...

Ds. Vergunst citeert ergens met instemming ene ds. Wilhelmi: De enige weg tot bekering van ons volk, van onze leraren, onze studenten ons onderwijs, zie ik dan ook in de bekering van het huisgezin. Daarop dient gewerkt te worden. Het huisgezin is de kweekschool voor het leven.

Als je daarvan serieus werkt maakt, en je eigen tekortkomingen en zonden inleeft, dan word je milder naar anderen, naar de school ook, naar de catechiseermeesters.

Dus: hoe lever je je kind af op school, als hij naar groep 1 gaat? En weet de school dan van u wat u belangrijk vindt? En weet u hoe de school op uw opvoeding voortborduur?

Wat kunnen ouders concreet doen: Kinderen christelijk opvoeden en voorleven.

Legitimatie ref. onderwijs is gelegen in draagvlak onder ouders en bij achterbankerken.

In de coronatijd, periode van afstandsonderwijs, is duidelijk gebleken dat we als ouders wel érg veel aan de school hebben overgedragen als het gaat over de opvoeding van onze kinderen, ook in de overdracht van Bijbelkennis etc.

Toekomst

Hoe is nu de stand van zaken t.a.v. het reformatorisch onderwijs?

- Tienduizenden leerlingen die daar elke dag gebruik van maken.
- Duurzame bekostiging: onze financiering staat niet onder druk.
- Inspectie is over de kwaliteit van ons onderwijs doorgaans zeer tevreden.
- Op de meeste plekken: prachtige panden.

Van de buitenkant ziet het er dus heel aardig uit.
Maar ondertussen:

Ontwikkelingen van buiten

Grondwetsartikel 23 in 100+ jaar inhoudelijk praktisch niet aangepast. Zelfde woorden.
Ondertussen wel heel veel veranderd.

Overheid bemoeit zich namelijk steeds meer met (inhoud en inrichting) onderwijs, waardoor de vrijheid van onderwijs de facto wordt uitgehold:

- Kerndoelen (voorschriften wat kinderen zoal moeten leren), en curriculum (welke vakken)
- Zorgplichten voor bestuur
- Sociale veiligheid, homoseksualiteit

De ruimte voor ref. onderwijs, dat de Bijbel en belijdenisgeschriften in alles naspreekt, neemt hierdoor af.

Eén ontwikkeling licht ik er specifiek uit: aanscherping burgerschapsopdracht. Inspectie zit daar bovenop.

Overheid bemoeit zich steeds nadrukkelijker met de opvoeding, overdracht van waarden en competenties, via de burgerschapswet.

Achtergrond: secularisatie -> mensen zoekende op zingevinggebied -> overheid springt in het gat dat kerken hebben achtergelaten -> via onderwijs nieuwe generatie waarden en normen bijbrengen. Maar dan wel *seculiere* waarden en normen.

Scholen die dat niet willen – omdat ze zelf al beeld hebben bij de waarden die ze willen overdragen – zullen het in de nabije toekomst steeds lastiger krijgen.

Overige ontwikkelingen

- Aanstaand (gedeeltelijk) verbod op identiteitsverklaringen – wil Kamer van af.
- Identiteit mag niet meer de kern zijn van je onderwijs, het hart. Nee, er moet een neutrale, gemeenschappelijke kern worden gedoceerd op alle scholen, met een objectieve, door de overheid gesanctioneerde inhoud waarover we het in NL allemaal eens zijn. Dat kan natuurlijk niet. Neutraliteit bestaat niet, zelfs niet bij een vak als rekenen. Natuurlijk is ook op onze scholen 1 en 1 twee, maar: rekenen we alleen naar onszelf toe, of rekenen we met de ander? Verwerpen we inkomen om rijk te worden, of om uit te kunnen delen?
- Wet uitbreiding bestuurlijk instrumentarium: doe je niet wat Den Haag wil op het gebied van burgerschapsonderwijs en sociale veiligheid, dan komt de minister en die zet de bestuurder aan de kant en neemt zelf de touwtjes in handen.
- Niet het correcte geluid over homoseksualiteit en transgenders? Dan heb je sneller Den Haag op de stoep.
- Ambtenaren van het ministerie komen – in de vorm van basisteam – scholen helpen hun zaken op orde te brengen.
- Lerarentekort aanpakken via verplichte regionale samenwerking met niet-christelijke schoolbesturen => Personeel: regionaal aannemen, niet meer per bestuur -> nog minder invloed op aanstelling identiteitsdragers?
- Uitbreiding inspectietoezicht: niet eens per 4 jaar, maar vaker en ook onaangekondigd komen ze controleren of je je aan de regels houdt en kinderen geen dingen meegeeft waar de seculiere elite zich in verslikt.
- Toezicht op de leermiddelen (lesboeken) wordt uitgebreid.
- Via Onderwijsinspectie ook toezicht op informeel onderwijs, zoals de islamitische weekendscholen. Je kunt van mijlenver zien aankomen dat daarna de zondagscholen en catechisatie aan de beurt zijn...

De samenleving waarbinnen wij als refo's functioneren, verandert ook: die vervreemdt in rap tempo van ons. Met alle gevolgen van dien:

- Prof. Andreas Kinneging in 2021: Bijbel over 10 jaar verboden boek.
Kinneging beschrijft in zijn boek hoe sinds de jaren zestig van de vorige eeuw „de grote Europese traditie”, de door het christendom en klassieke filosofen gestemde cultuur en levensbeschouwing, het steeds meer aflegt tegen de moderniteit en postmoderniteit. Hij heeft er „grote zorgen over” dat de ideeën van de Verlichting en de Romantiek, die enkele eeuwen lang alleen door een kleine elite gedeeld werden, de laatste halve eeuw in de westerse wereld steeds meer gemeengoed worden. „En dat gaat heel hard, hoor. Dat denken, bijvoorbeeld dat iedereen zijn authentieke zelf moet kunnen zijn, waarvan de genderideologie een uiting is, komt steeds meer regelrecht tegenover het christendom te staan en is steeds minder bereid om klassieke opvattingen over bijvoorbeeld huwelijk en relaties te accepteren. Als er geen weerstand of tegenbeweging komt, is de Bijbel over een jaar of tien een verboden boek en worden kerken door de overheid gesloten. Vermoedelijk zullen jullie kerken dan de eerste zijn”, zei Kinneging tegen de SGP'ers, die eraan toevoegde dat hij zijn boek „uit existentiële nood” geschreven heeft.
- Rechtszaak tegen ds. Kort gevoerd door de homolobby.
- Kortom: begin van meer vervolging?

Ontwikkelingen van binnen

Maar dit is allemaal nog maar de buitenkant. Hoe is het gesteld ín onze scholen, kerken en huizen?

- Wereldgelijkvormigheid: onderscheiden we ons wel van de wereld?
Zijn we vreemdelingen op aarde, reizen we als pelgrims door de tijd naar de eeuwigheid?
Of voelen we ons hier helemaal thuis? Zijn we ondanks onze kerkgang en kleding net zo individualistisch en materialistisch als de wereld?
Wat gaat er van ons uit, welke geur en smaak verspreiden wij?
- Wie bidt er dagelijks voor de school?
- Wat verwachten wij van de school: dat ons kind groep 8 verlaat met een vwo, maar minstens met een havo-advies? Of hopen we dat ons kind op school de Heere, zichzelf en de Heere Jezus heeft leren kennen?
- Steeds meer ouders – jullie natuurlijk niet, maar ik hoor het toch steeds vaker, ook van onze directeuren – gedragen zich als consumenten: school moet – meteen – leveren wat zij willen en belangrijk vinden. Respect voor schoolleiding en leerkrachten verdampt.

Bijna twee eeuwen geleden vroeg mr. Groen van Prinsterer zich af hoe het kon dat het Verlichtingsdenken zó snel ingang had gevonden in ons land. We hadden toch overal kerken, praktisch iedereen noemde zich christelijk.

Hij concludeerde dat de ziel ontbrak. De vormen waren er wel (de kerkgebouwen, verenigingen etc.), maar er zat geen leven in. Het geloof was weggekijnd. => De duivel had vrij spel om het seculiere denken van de Franse revolutie (gelijkheid, vrijheid, broederschap / Geen God, geen meester) te verspreiden.

Ik moet er wel eens aan denken: in hoeverre lijkt de tijd van nu op de tijd van toen? Als de Heere Jezus nu terug zou komen, hoeveel geloof zou Hij dan vinden in Nederland, in onze gezindte? Hoe innerlijk weerbaar zijn we tegen bedreigingen van buiten?

Dr. Cees Boele (voorzitter College van bestuur van de Protestantse Theologische Universiteit) heeft recent een boekje geschreven, *Van zuil naar zout*. Dat gaat over de toekomst van het christelijk onderwijs.

Door de actuele ontwikkelingen die ik net schetste, kan het volgens hem wel eens zo zijn dat de ruimte voor christelijk onderwijs op school kleiner wordt (omdat overheid zich steeds meer gaat bemoeien met onderwijs, restricties stelt). Misschien is er straks feitelijk geen ruimte meer voor onderwijs gegrond op God Woord.

Op ref. school mag je straks geen ref. onderwijs meer geven.

Inhoud vanuit Bijbel mag niet meer. Dus de school is er nog, de financiering ook, maar inhoudelijk uitgehold.

Hij hoopt dat dit nog heel lang duurt, maar we weten niet hoe snel het gaat.

Kun je dan geen reformatorisch onderwijs meer geven?

Zeker wel, dan kan gedaan worden door reformatorische docenten op een seculiere school.

Maar: belangrijker nog: door ref. ambtsdrager in de kerk en door ref. ouders thuis.

Boele zegt: als deze ontwikkeling doorzet, dan zullen gezin en kerk (weer) belangrijker worden als het over de opvoeding en vorming van onze kinderen gaat -> daar moeten we ons op voorbereiden.

We hoeven niet lijdzaam af te wachten wat de toekomst ons brengt – en dan maar hopen dat we nog lang ref. onderwijs hebben, ten minste zolang onze kinderen op school zitten.

Nee; ik zei ergens aan het begin al: reformatorisch onderwijs begint thuis.

De vorming van onze kinderen start tijdens de zwangerschap.

Al vóór de conceptie, zelfs. Denk aan Hanna, die bad om een kind – en die de Heere beloofde haar kind aan Hem te wijden. Was dat ook uw gebed voordat u vader en moeder werd?

Kansen schetsen

Valt er ergens moed te putten voor een toekomst die, gezien de ontwikkelingen, donker lijkt?

Zeker!

De Heere regeert. Dat weten we uit de Bijbel. We hebben thuis, in de kerk en op school gehoord van Zijn grote daden in het verleden. Zijn arm is anno 2023 niet verkort.

Alleen van Hem moeten en mogen we heil verwachten, ook als het gaat over het ref. onderwijs.

In opzien tot de Heere moeten we:

1. Bidden om dat geloofsvertrouwen, of Hij ons dat uit genade schenkt
2. De hand aan de ploeg slaan.

Niet zien op de omstandigheden, op de golven van de tijd, maar op Hem.

Zijn Koninkrijk zál komen.

Dat Koninkrijk is deels wel ín de wereld, maar niet ván de wereld: het is een geestelijk rijk. Is ons burgerschap in de hemelen?

Zijn wij – zoals de dichter van Psalm 119 – ‘een vreemd’ling’ hier beneen?

In dat licht mogen we onze opvoeding thuis en het onderwijs op school bezien.

Ik bedoel natuurlijk niet dat we vreemde mensen zijn – een soort Amish – of dat we onze kinderen wereldvreemd moeten opvoeden.

Onze kinderen, leerlingen en catechisanten moeten we juist leren present te zijn in de samenleving. Als levende voorbeelden dat het God is om goed te dienen, dat Zijn dienst een liefdedienst is.

De Heere kan en wil dat namelijk gebruiken als middel om mensen te winnen voor een leven met Hem.

Zodat wij en onze kinderen in deze seculariserende samenleving een zoutend zout en een lichtend licht kunnen zijn.

Een kaars mogen zijn die op een kandelaar staat en licht geeft voor iedereen in huis.

Zoals de Heere Jezus vervolgt in Mattheus 5:16:

Laat uw licht also schijnen voor de mensen, dat zij uw goede werken mogen zien, en uw Vader, Die in de hemelen is, verheerlijken.

Onze roeping is anderen door een heilige levenswandel nieuwsgierig te maken naar de God Die wij dienen, opdat ook zij Hem leren kennen en liefhebben.

Eén kans uitlichten: een veilige bedding voor onze kinderen/jongeren.

Wat is daar, menselijkerwijs gesproken, voor nodig?

Om een zoutend zout te zijn, moet het zout wel smaakvol zijn. Anders deugt het nergens toe.

Hoe komt het zout op smaak?

Hoe vormen wij – middellijkerwijze – onze kinderen tot een zelfstandige, God naar Zijn Woord dienende persoonlijkheid, geschikt en bereid om de gaven die hij ontving, te besteden tot Gods eer en tot heil van het schepsel, in alle levensverbanden waarin God hem plaatst?

Daarvoor is nodig dat onze kinderen opgroeien in een sfeer van eenheid: thuis, in de kerk en op school moet steeds – in verschillende toonaarden – dezelfde, eenduidige boodschap klinken.

Over de principiële zaken (wat is het belangrijkste in ons leven, welke waarden willen we onze kinderen meegeven) moeten we het eens zijn.

Weinig is zo funest voor een kind dan om thuis en op school tegenstrijdige boodschappen te horen. Kinderen voelen zich dan onveilig: wie kan ik vertrouwen, wat is waar?

Veilige bedding: voor kinderen is het ontzettend belangrijk dat ze met gelijkgestemden naar school gaan.

Zijn onze gezinnen, kerken en scholen “veilige havens” waar onze kinderen op adem kunnen komen, tot rust komen, gevoed worden om weer de wereld in te kunnen gaan? Of is er thuis of op school of in de kerk steeds minder verschil merkbaar met de buitenwereld?

Zoals gezinnen en scholen een eenheid moeten vormen, zo moet er een merkbare afstand zijn tussen ons en de wereld. “Wij zijn wel in de wereld, maar niet van de wereld.” Is dat ook zo, of heeft de wereld vrij toegang tot onze huizen en scholen? We hoeven niet te emigreren (juist niet, denk ik), maar onze roeping is wel een geheiligd, afgezonderd volk te zijn. “Mijn volk zal alleen wonen.”

Niet om ons als de Amish af te zonderen van de wereld en in eeuwenoude gebruiken te blijven hangen. Maar omdat wij, als het goed is, door genade – net als de Israëlieten tijdens de woestijnreis – van oase naar rustplaats reizen, op weg zijnde naar een beter vaderland.

We reizen door woelige tijden. Daarom:

Wijlen ds. Golverdingen: Meer dan ooit zal in de reformatorische school [en voeg daar maar “thuis” aan toe] in een tijd van omwenteling van alle waarden opvoedingsinstituut moeten zijn, opdat er onder Gods onmisbare zegen een werkelijke vorming van leerlingen plaats heeft. Verkregen kennis [van de leer der zaligheid] moet niet worden megedragen als een stuk bagage, maar in de persoonlijkheid geheel zijn geïntegreerd.

Het gaat er dus niet om:

- Dat onze kinderen kritiekloos het spoor van hun ouders volgen

Het gaat er wel om:

- Dat onze kinderen – door genade gewerkt – de hartelijke keuze doen om zelf ook te wandelen in de wegen van de Heere.

⇒ Meer dan ooit is reformatorisch onderwijs nodig. En dat in een tijd waarin juist de aanvallen op dat type onderwijs toenemen.

Wat vraagt dat van ons als ouders, ambtsdragers en onderwijzers?

1. Gebed.

Of de Heere ons en onze kinderen voor Zijn rekening wil nemen, met Zijn Heilige Geest in ons wil werken.

En of Hij daarnaast ons werk wil zegenen: 'Bevestig Gij het werk onzer handen over ons, ja, het werk onder handen, bevestig dat.'

2. Samenwerken. Laat dat niet blijven bij mooie woorden, maar vraagt u zich af: wat kan ik doen met de school en voor de school?

Daarbij is het wel belangrijk dat iedereen rolvast is:

- Een ouder is geen juf of meester; wij hebben daar niet voor doorgeleerd.
- Een ouderling is geen schoolleider, die heeft andere verantwoordelijkheden.

Elkaar dus respecteren in onze rol.

Maar elkaar ook veel vaker opzoeken.

Als christenen zouden we met elkaar een eenheid moeten vormen.

Een hechte gemeenschap rond onze kinderen, leerlingen en catechisanten.

Een soort groot gezin. Een gezin waarin huisgodsdienst een grote plaats heeft.

Zonder meteen een lans te breken voor gebedsgroepen op school: kunnen we elkaar vaker opzoeken om met elkaar te bidden, de Bijbel te overdenken en vanuit Gods Woord lijnen te trekken voor het opvoeden en onderwijzen van onze kinderen?

Ik realiseer me dat dit in tijden van kerkelijke verdeeldheid en polarisatie geen gemakkelijke opgave is. Maar wat is het alternatief? Elkaar dan maar loslaten, laten gaan?

In de tijd van de al aangehaalde Groen van Prinsterer was een Reveil nodig, een geestelijke opwekking. Anno 2023 ook: laten met elkaar de Heere bidden om verootmoediging, om schuldbesef over onze zonden en onze afwijkingen van Hem. Dat maakt ook nederig naar elkaar toe.

En Hem vragen over ons te waken en over onze kinderen.

En nog even heel praktisch: ook op onze basis- en middelbare scholen neemt het lerarentekort toe. Als we samen het reformatorisch onderwijs vitaal willen houden, dan ligt daar voor ons als ouders ook een taak.

1. Stimuleer uw kind om te kiezen voor een baan in het onderwijs.
2. Of: ga er zelf werken, als zij-instromer. Daar zijn tal van maatwerk mogelijkheden voor.

Ga eens bij uzelf na: wat is mijn roeping? Wat wilt U, Heere, met mijn leven? Hoe kan ik dienstbaar zijn aan anderen en aan Uw koninkrijk?

Leraar zijn is het mooiste beroep van de wereld, hoorde ik vorige week donderdagavond tijdens een informatiesessie van Driestar-Wartburg:

Een docent

- brengt leerlingen niet alleen een vak bij
- maar ook de wijsheid waarover Salomo schrijft in Spreuken 2: 'Dan zult gij de vreze des Heeren verstaan en zult de kennis van God vinden.'

Je leert hen

- niet alleen een goed burger te zijn
- maar kunt ook een middel zijn waardoor ze de Heere leren kennen.

Je kunt van betekenis zijn voor

- kinderen:

Verder brengen dan waar ze nu staan, ze uitdagen om zich te ontwikkelen en te groeien

Maar ook: in aanraking brengen met kennis en werelden die ze helemaal niet kennen.

- Maar ook voor jezelf: je kunt jezelf verder ontwikkelen als mens en als docent.

Vraag om mee te nemen naar huis

In oktober gemeenteavond – gemeente-avond over huisgodsdienst.

- Wat zou u in uw opvoeding anders doen als de ref. school er niet was en uw kind(eren) naar een seculiere school zou gaan? Waar zou u dan thuis meer aandacht aan besteden? Waarom doet u dat nu nog niet, wat let u dat nu al te doen, als het zo belangrijk is?